

ENHET
Enheten för Velfärd, Utbildning och
Arbetsmarknadspolitik
HANDLÄGGARE
Joa Bergold

DATUM
2019-11-26

ERT DATUM
Ert datum

DIARIENUMMER
20190221

ER REFERENS
Er referens

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över SOU 2019:23 *Styrkraft i funktionshinderspolitiken*

LO har givits möjlighet att yttra sig över styrtredningen för funktionshinderpolitikens slutbetänkande och vill ge följande synpunkter.

Övergripande – behov av konkret sakpolitik och tillräckliga resurser för att uppnå målen

Utredningens uppdrag har varit att föreslå en styrmodell för att implementera FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Däremot har frågor om konkreta mål och åtgärder för att uppnå målen inom olika samhällsområden, samt om tilldelning och fördelning av tillräckliga resurser inom funktionshinderområdet legat utanför utredarens uppdrag. Det skapar ett stort glapp mellan de målbilder som presenteras i utredningen och den verklighet av kraftiga åtstramningar och regelskärpningar som genomförts inom trygghetssystem, välfärdstjänster, utbildningsstöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder för funktionshindrade. Utan ett sammanhållet förslag till konkreta mål och sakpolitiska åtgärder med tillräcklig finansiering är det svårt att säga något om huruvida styrningsmodellen är rätt utformad för att uppnå målen. LO anser att regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

Förslag till nya mål och prioriterade samhällsområden

LO anser att de förslag till mål och prioriterade samhällsområden som utredningen presenterar är relevanta. Principen om universell utformning bör vara vägledande, men det är som utredningen också påpekar mycket viktigt att åtgärder för att hantera existerande brister samt rätt till individuella stöd och lösningar finns tillgängliga. LO har heller inga invändningar mot förslagen på ansvariga myndigheter och de övergripande målen inom varje samhällsområde. Däremot ser LO stora risker att målen inte kan komma att realiseras om det inte finns politisk vilja, stärkt lagstiftning och tillräckliga resurser för att omsätta målen i praktiken.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Uppdrag till SCB

LO stödjer utredningens förslag om att ge SCB i uppdrag att ta fram statistik för att belysa levnadsvillkoren för personer med funktionshinder.

Ny styrning – saknas analys av marknadsstyrningens påverkan.

LO ser positivt på ambitionen att röra sig mot en mer tillitsbaserad styrning inom välfärdsområdet. LO har under flera år pekat på behovet av att det utvecklas alternativ till detaljstyrning inom ramen för new public management. Istället krävs styrningsmodeller som kan ge både brukare och verksamma inom sektorn större inflytande över politikens utformning och ett ökat handlingsutrymme för berörda professioner.

LO anser att dock det saknas en analys av på vilket sätt marknadsstyrningen och förekomster av vinstdrivande aktörer inom funktionshinderområdet påverkar politikens måluppfyllelse och förutsättningarna att skapa jämlika villkor för personer med funktionsnedsättning. Utredningen fokuserar endast på att utveckla samverkansformer mellan olika aktörer, men tar inte hänsyn till de drivkrafter till selektering och potentiell urholkning av kvaliteten på åtgärder som marknadsstyrningen i sig innebär. Forskning om marknadisering och privatisering inom välfärdstjänster visar att de snarare bidrar till en mer ojämlig fördelning av välfärd och rustande åtgärder.

I det sammanhållna förslag till konkreta mål och åtgärder för att uppnå målen som LO anser att regeringen ska presentera bör även marknadsstyrningens effekter på genomförandet av funktionshinderspolitiken tas i beaktande och förslag till alternativ tas fram.

Kommunernas roll – säkerställ det statliga ansvaret för likvärdighet

Utredningen fastslår att kommuner och regioner har en viktig roll i utformning och genomförande av åtgärder inom funktionshinderområdet. LO vill betona att rättighetsperspektivet i funktionshinderspolitiken innebär att dess måluppfyllelse är ett nationellt och statligt åtagande. Likvärdigheten i åtgärder måste garanteras, det finns annars risk att skillnader i kommunernas ekonomi i praktiken kringskär medborgarnas rättigheter och välfärd, med en ökad ojämlikhet som följd.

LO anser också att de statliga stöden till kommunerna för att uppnå målen inom funktionshinderpolitiken måste vara garanterade. Därtill måste de statliga systemen inom arbetsmarknadspolitik, trygghetsförsäkringar som sjuk- och aktivitetsersättning, liksom assistansersättning och LSS vara tillräckligt robusta för att upprätthålla goda och jämlika villkor för personer med funktionsnedsättning. Dit är det långt idag.

LSS-utredningen på remiss

LO anser även att betänkande SOU 2018:88 *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättning* bör skickas ut på remiss.

Decentraliserad styrning kräver aktivt fokus på jämställdhet

I uppdraget att implementera FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i styrningen av svensk funktionshinderpolitik finns kravet på ett genomgående jämställdhetsperspektiv med.

Utgångspunkten är att politikens utformning ska leda till ökad jämställdhet, och att en väl fungerande styrning säkerställer att så också sker. Ett av utredningens syften är samtidigt att ge utrymme för decentraliserat beslutsfattande i nätverk med offentliga, ideella och privata aktörer. Ett viktigt villkor är att kraven på jämställdhetsperspektiv hanteras och uppfylls av hela kedjan av aktörer. Om det inte sker ger erfarenheten att det finns en risk att målet om kvinnors och mäns lika rättigheter i funktionshinderspolitiken inte uppfylls.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Joa Bergold
Handläggare